25.11.2025

CLC:n lausunto suurelle valiokunnalle EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) vuosiksi 2028–2034 (E 73/2025 vp)

Climate Leadership Coalition (CLC) kiittää suurta valiokuntaa mahdollisuudesta lausua EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) vuosille 2028–2034 sekä Suomen ensivaiheen kannoista asiaan.

Toivomme, että valiokunta kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

1. Tulevan rahoituskehyksen on tuettava ratkaisuja dekarbonisaation, EU:n puolustuksen ja turvallisuuden sekä kilpailukyvyn haasteiden ratkaisemiseen kokonaisuutena.
2. Kilpailukykyrahaston puhdas siirtymä ja teollisuuden hiilestä irtaantuminen -otsakkeen kasvattaminen ehdotetusta on perusteltua ja Suomen tavoitteiden mukaista.
3. Tulosperustaisuus: Ehdotukseen sisältyy kannatettava läpileikkaava tavoite kohdentaa 35 % rahoituksesta ilmaston ja ympäristön kannalta myönteisiin toimiin. On olennaista huolehtia siitä, että tavoite ohjaa rahoitusta vaikuttavasti kohti päästöjen vähentämistä, hiilen poistoa ilmakehästä ja ympäristön tilaa parantavia toimia. Tämä edellyttää selkeitä määritelmiä ja läpinäkyvästi mitattavaa tuloksellisuutta.
4. Eurooppalaisen julkisen rahoituksen pitäisi tukea eurooppalaisten puhtaiden ratkaisujen edelläkävijämarkkinoiden (”lead markets”) synnyttämistä strategisesti tärkeille sektoreille kuten terästeollisuuteen, akkuihin ja niiden kierrätykseen, tuulivoimaan ja vetytalouden puhtaisiin ratkaisuihin.

CLC pitää komission esitystä tulevasta rahoituskehyksestä askeleena oikeaan suuntaan. Se on painopisteiltään strategisempi ja panostaa vahvasti kilpailukykyyn ja puhtaaseen kasvuun puolustuksen ja turvallisuuden ohella. Komission ehdotus uudistaa rahoituskehystä myönteisellä tavalla. Suomen on syytä kohdistaa vaikuttaminen erityisesti rahoituskehyksen myönteisten muutosten ja strategisten kohdennusten tukemiseen, ei niinkään rahoituskehyksen kokonaistasoon.

1. Rahoituskehyksellä on vastattava dekarbonisaation, puolustuksen ja kilpailukyvyn kolmoishaasteeseen

Euroopan ilmasto-, turvallisuus-, ja kilpailukykyhaasteet kytkeytyvät tiiviisti yhteen. Talouden dekarbonisaatiota ei pidäkään nähdä erillisenä ”vihreänä lisänä” vaan perustana turvalliselle ja kilpailukykyiselle taloudelle.

Professori Mario Draghin kilpailukykyraportin keskeisiä johtopäätöksiä oli, että eurooppalaisen talouden dekarbonisaatio ja puhdas siirtymä on yksi merkittävimmistä kilpailukykyämme vahvistavista tekijöistä ja tulevaisuuden talouskasvun ajureista. Samalla on tärkeää, että dekarbonisaation, puolustuksen ja turvallisuuden sekä kilpailukyvyn

haasteita käsitellään yhdessä. Tavoitteita ei pidä asettaa toisiaan vastaan, vaan haastetta on ratkottava kokonaisuutena synergiahyötyjä hakien.

Ilmastonmuutoksen torjunta on EU-maiden etu, sillä Eurooppa on ilmastonmuutoksen myötä nopeimmin lämpenevä manner. Pelkästään tämän vuoden aikana sään ääri-ilmiöiden aiheuttamien tuhojen arvioidaan Euroopassa nousseen 43 miljardiin euroon. Samaan aikaan kansainvälinen kilpailu puhtaiden teknologioiden ja investointien johtajuudesta kiihtyy. Globaalit investoinnit puhtaisiin energiaratkaisuihin nousivat 2000 miljardiin euroon vuonna 2024.

Rahoituskehyksellä on merkittävä mahdollisuus vauhdittaa puhdasta siirtymää. Suomalaisten yritysten näkökulmasta on ratkaisevan tärkeää, että niiden päämarkkina-alueilla Euroopassa on sitouduttu ripeisiin päästövähennyksiin. Tämä luo suoraan kysyntää suomalaisille puhtaille ratkaisuille. Toisaalta **EU-maat ostivat 2024 ulkomailta fossiilisia polttoaineita yli 370 miljardilla eurolla.** Tämän riippuvuuden vähentäminen parantaa suoraan Euroopan turvallisuutta ja omavaraisuutta.

Eurooppa on ollut johtava maanosa useiden puhtaiden teknologioiden kuten tuulivoiman, vetyratkaisujen ja akkuteknologioiden kehittämisessä (kuva alla). Juuri tämän vuoksi Draghin raportti ehdotti dekarbonisaation ja kilpailukyvyn yhteistä suunnitelmaa. Esimerkiksi **puhtaan energiantuotannon lisääminen vähentää päästöjä, parantaa Euroopan energiaturvallisuutta ja vähentää riippuvuutta fossiilipolttoaineiden tuonnista ja lisää teollisuuden kilpailukykyä.**

FIGURE 2
The EU's position in complex (digital and green) technologies

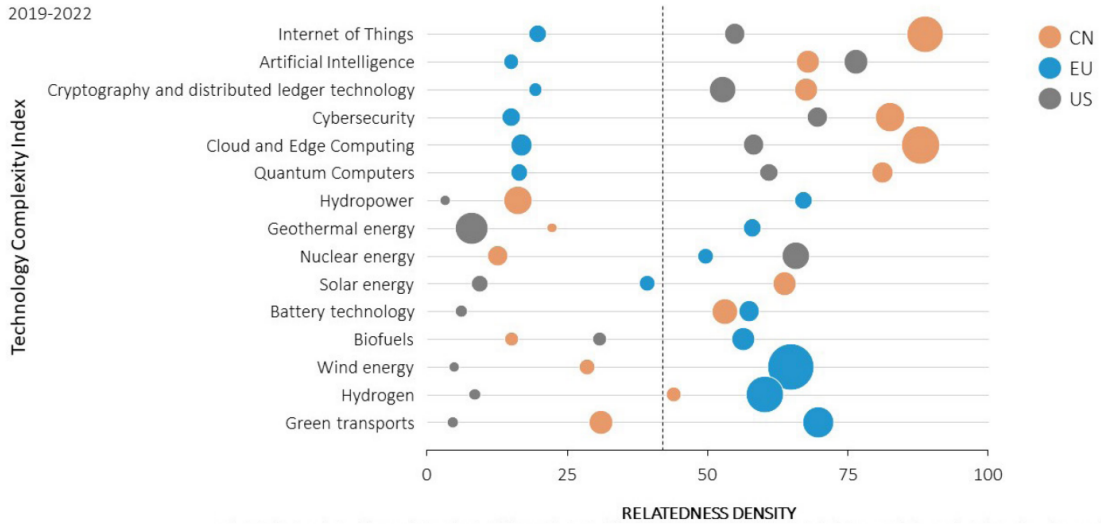

Kuva 1 Draghin raportti s. 40

- CLC kiittää Suomen kantaa: ”Suomi katsoo, että rahoituskehyksellä tulisi jatkossakin tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista komission esityksen mukaisesti.”
- CLC katsoo, että komission esittämät uudistukset rahoituskehykseen vievät oikeaan suuntaan, mutta puhtaita investointeja pitäisi pystyä tukemaan laajemmin läpi kehysehdotuksen niin, että ne ovat linjassa EU:n 2040-ilmastotavoitteen kanssa.

2. Kilpailukykyrahasto

Komissio ehdottaa uuteen kilpailukykyrahastoon ”puhdas siirtymä ja teollisuuden hiilestä irtaantuminen” -otsakkeelle 58,7 mrd. euroa sisältäen Innovaatiorahasto-osuuden noin 35 miljardia euroa. Lisäksi Verkkojen Eurooppa -ohjelma kohdentaa noin 30 miljardia euroa energiaan, erityisesti rajat ylittäviin siirtoyhteyksiin, sähköverkkoihin sekä uusiutuviin energialähteisiin mikä tukisi niin häiriönsietokykyä, turvallisuutta kuin ilmastotavoitteiden saavuttamista.

CLC kiittää Suomen kantaa: ”Suomi pitää perusteltuna rahoituksen lisäämistä puhtaaseen siirtymään EU:n kilpailukyvyn ja omavaraisuuden vahvistamiseksi.” CLC kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että puhtaaseen siirtymään kohdistetun rahoituksen osuus on vain 16 % kilpailukykyrahaston kokonaisbudjetista.

Puhdas siirtymä on yksi merkittävimmistä eurooppalaisen talouskasvun mahdollistajista, mikä näkyy myös Suomessa isona määränä suunnitteilla olevia, mutta myös toteutuneita puhtaita investointeja. EU:n ja Suomen prioriteettien näkökulmasta olisi perusteltua esittää puhtaan rahoituksen osuuden kasvattamista.

CLC yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että tutkimus-, kehitys-, ja innovaatiorahoituksen myöntämisen on perustetuttava avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun. Katsomme myös, että teknologianeutraalius on tärkeä periaate.

3. Tulosperustaisuus: yleisen ilmasto- ja ympäristötavoitteen vahvistaminen

Rahoituskehysehdotukseen sisältyy yleinen, läpileikkaava 35 % ilmasto- ja ympäristötavoite. On myönteistä, että ilmasto- ja ympäristötavoitteita pyritään edistämään läpileikkaavasti osana budjettia. Jatkoneuvotteluissa on kuitenkin syytä huolehtia tavoitteen todellisesta ohjaavuudesta rahoituksen kohdentumiseen selkeillä määritelmillä ja mitattavalla tuloksellisuudella.

CLC myös kiinnittää huomiota budjetin käyttöä ohjaavan säännöksen kohtaan 4(2): ”Puolustus- ja turvallisuusmenot jätetään ilmasto- ja ympäristömenotavoitteen laskentaperusteen ulkopuolelle.” Linjaus heikentää ilmasto- ja ympäristötavoitetta koko rahoituskehyksen tasolla.

Suomi korostaa kannoissaan puolustusteknologian kaksoiskäyttöulottuvuutta. Olisi tärkeää, että puolustukseen kohdennettavalla merkittävällä rahoituksella pystytään tukemaan myös dekarbonisaatiota ja puhtaita ratkaisuja.

4. Edelläkävijämarkkinoiden synnyttäminen strategisten sektoreiden puhtaille ratkaisuille

Edelläkävijämarkkinat (”*lead markets*”) ovat varhaisen kysynnän markkinoita, joissa sääntely ja julkiset hankinnat luovat kestävän kysynnän uusille, puhtaille teknologioille. Ne mahdollistavat investoinnit, skaalaamisen ja kustannusten laskun.

Ennakkotietojen perusteella EU-komissio suunnittelee osana tulevaa Industrial Accelerator Actia edelläkävijämarkkinoiden luomista vähähiiliselle terälselle. Vähähiilisten lentopolttoaineiden (SAF) sekoitevelvoite on esimerkki jo päätetyistä ratkaisuista. Suomi on allekirjoittajana äskettäin julkaistussa 18 maan allekirjoittamassa Berlin Declarationissa, joka tukee edelläkävijämarkkinoiden synnyttämistä eurooppalaisille vähähiilisille tuotteille.

Tuleva rahoituskehys on EU:lle mahdollisuus vauhdittaa edelläkävijämarkkinoiden synnyttämistä strategisten sektoreiden puhtaille ratkaisuille, kuten vähäpäästöiselle teräkselle, akuille ja akkumateriaalien kierrätykselle ja tuulivoimalle. Esimerkiksi sotilaallisen liikkuvuuden kaksikäyttöhankkeita pitäisi hyödyntää puhtaiden materiaalien kuten vähähiilisen teräksen ja betonin hankintojen ja teollisuuden vahdittamiseen. Sama pätee myös eSAF-polttoaineiden ja sähköisen liikenteen ratkaisujen edistämiseen.

Rahoituskehyksessä olisi myös syytä varautua vauhdittamaan eurooppalaisen hiilidioksidin poistomarkkinan kehitystä vahvistamalla kysyntänäkymiä kehittyvällä markkinalla. Hiilenpoistomarkkinasta on kehittymässä nykyisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin verrattavissa oleva markkina, jossa varhaisen toimijan rooli edesauttaa vahvan markkina-aseman lunastamista myös myöhemmin. Lähtökohtaisesti on myös parempi aktivoida kotimaisia toimijoita hiilensidontaan kuin kattaa todennäköistä alijäämää yksiköiden ostamisella muista EU-maista.

Tapio Laakso
Policy Lead
puh. 050 343 3024
tapio.laakso@clc.fi

CLIMATE LEADERSHIP COALITION